

Aan de leden van de
Commissie voor
Economische Aangelegenheden

Kenmerk: 23.0164/nl/III.2.2/AK
Datum: 5 april 2023
Contactpersoon: Andreas Kochs
E-mail: kochs@euregio.org
Doorkiesnr.: 0049-2821-7930-25
Onderwerp: 48ste vergadering van de Commissie voor Economische Aangelegenheden

Geacht commissielid,

Namens de voorzitter nodigen wij u uit voor de 48ste vergadering van de Commissie voor Economische Aangelegenheden

op woensdag, 19 april 2023 om 14.00 uur, op kasteel Wijchen in de gemeente Wijchen.

Gelijktijdig met de vergadering van de commissie voor economische aangelegenheden vindt op kasteel Wijchen de vergadering van het Algemeen Bestuur van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen plaats.

Er is een kennismaking- en netwerkmoment ingepland met vertegenwoordigers van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen en de leden van de commissie. Deelname wordt ten zeerste op prijs gesteld.

In de bijlage ontvangt u de agenda en een toelichting op de agenda.

Met vriendelijke groet,

drs. J.P.M. Kamps
Secretaris Euregio Rijn-Waal

A G E N D A

14.00 uur Deel 1

- Punt 1** **Opening door de voorzitter**
- Punt 2** **Verslag van de vergadering d.d. 19 oktober 2022**
(per mail verstuurd op 3. November 2022)
Verslag van de vergadering d.d. 27 februari 2023
(wordt nagestuurd)
- Punt 3** **Interreg VI A Deutschland-Nederland**
Stand van zaken Interreg VI A Deutschland-Nederland (bijlagen)
- Punt 4** **Euregionale Mobiliteit**
- Punt 5** **Rondvraag en Mededelingen**
a) Burgemeestersontmoeting 100.000+ steden
b) Workshop "Mobiël grensoverschrijdend werken" van de Association of European Border Regions (AEBR)

14.45 – 15.15 uur Deel 2 – Ontmoeting met vertegenwoordigers van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen met woord van welkomst door burgemeester en Euregiovoorzitter Hubert Bruls

- Punt 6** **Presentaties over Human Capital Agenda en de regiodeal van de Groene Metropoolregio**
- Punt 7** **Sluiting**

**Verslag van de vergadering
van de Commissie voor economische aangelegenheden
van de Euregio Rijn-Waal
d.d. 19 oktober 2022 in Xanten**

Aanwezig	Zie presentielijst
Punt 1	<p>Opening door de voorzitter</p> <p>Omdat de voorzitter, Dr. Stefan Dietzfelbinger, verhinderd is, heet Dr. Andreas Henseler, de aanwezige vertegenwoordiger van de IHK, de aanwezigen van harte welkom. Hij is verheugd dat deze vergadering fysiek kan plaatsvinden, en dan ook nog in zo'n mooie zaal als deze. Hij zegt te hopen dat er in de toekomst weer meer face-to-face genetwerkt zal kunnen worden.</p> <p>Vervolgens verwelkomt hij de heer Torsten Knapp van de Dombauhütte in de Dom van Xanten, die de commissie in een presentatie het Interreg-project Digipro/milieusensortechnologie in de Dom van Xanten voorstelt. In aansluiting op de vergadering wordt de commissieleden de mogelijkheid geboden deel te nemen aan een korte rondleiding.</p>
Punt 2	<p>Verslag van de vergadering van 26 april 2022 (per mail verzonden in mei 2022)</p> <p>Verslag van de vergadering van 26 september 2022 (wordt nagezonden)</p> <p>Het verslag van 26 april 2022 wordt ongewijzigd unaniem vastgesteld.</p>
Punt 3	<p>Projectpresentatie</p> <p>De heer Knapp van de Dombauhütte Xanten presenteert aan de hand van enkele PowerPoint-dia's het project "Innenklima und Datenerfassung im St. Viktor Dom zu Xanten" (binnenklimaat en gegevensverwerking in de Sint-Viktordom van Xanten" in het kader van het Interreg-project DigiPro.</p> <p>De heer Knapp licht de effecten toe van de seizoensgebonden temperatuurregeling in de dom van Xanten en de bijbehorende, op sensoren gebaseerde oplossingen. Deze hebben tot doel het culturele erfgoed in stand te houden en zo efficiënt mogelijk te onderhouden.</p> <p>De voorzitter dankt de heer Knapp voor zijn interessante presentatie.</p> <p>De presentatie is bij het verslag gevoegd.</p>
Punt 4	<p>INTERREG A Deutschland-Nederland</p> <p>a) Evaluatie van de gezamenlijke digitale vergaderingen</p> <p>De heer Henseler vraagt de heer Kamps de stand van zaken toe te lichten.</p> <p>De heer Kamps deelt met betrekking tot dit agendapunt mede dat er op dit moment nog geen representatieve evaluatie kan plaatsvinden, aangezien de huidige besluitvormingsprocedure zich nog in de beginfase bevindt. Hij benadrukt dat de</p>

digitale commissievergaderingen blijven bestaan, aangezien er in de fysieke vergaderingen die niet in de drie weken worden gehouden die vanaf de ontvangst van de stukken door de Euregio's voor de regionale besluitvorming gelden, geen standpunten worden bepaald. Maar het bureau ERW is een werkwijze aan het voorbereiden waarbij de commissieleden actief deelnemen aan de gezamenlijke vergaderingen van de commissie voor economische aangelegenheden en de commissie financiën & projecten.

b) Stand van zaken projecten

De heer Kamps deelt mede dat drie projecten uit de regio, MEMAS, Farms for Future en Soildiversity, in de besluitvormingsprocedure van het Interreg-programma zijn opgenomen, maar dat nog geen van de drie de eindstreep heeft gehaald.

De mate van innovatie wordt beoordeeld door externe deskundigen. Met het project **MEMAS** als voorbeeld werd duidelijk dat de deskundigen de beschrijving van de businesscase niet steekhoudend en haalbaar achten. Tegen deze achtergrond is het project MEMAS in de stuurgroep voor het gehele programma (programmabrede stuurgroep) afgewezen.

Iets dergelijks geldt voor de andere twee projecten. Het project **Farms for Future** wordt om de volgende redenen met een negatief advies voorgelegd aan de programmabrede stuurgroep.

1. Er bestaan ernstige twijfels over de innovatiegraad van dit project. Een "boerderij van de toekomst" bestaat bijvoorbeeld al in Flevoland.
2. De innovatiegraad wordt als te laag beoordeeld.
3. De begroting wordt te hoog geacht in verhouding tot de output.
4. Het consortium richt zich te veel op Duitsland.
5. De partner RF Frontend GmbH is ook beoogd partner in SoilDiverCity. Betwijfeld wordt of deze partner qua capaciteit daartoe in staat is.
6. De focus ontbreekt. Ook is niet duidelijk genoeg geworden wat in dit project onder een *living lab* wordt verstaan.
7. De klimaatdoelstellingen zijn niet effectief genoeg.

Het project **Soildiversity** wordt om de volgende redenen met een negatief advies voorgelegd aan de programmabrede stuurgroep.

1. Er bestaan twijfels over de innovatiegraad van dit project.
2. Het project en het consortium sluiten onvoldoende aan bij de eindgebruikers.
3. Er zijn al veel initiatieven die zich met deze kwestie bezighouden, de meerwaarde van dit project wordt in dat verband onvoldoende gezien.
4. De totale kosten van het project worden te hoog geacht in verhouding tot de output.
5. De inhoudelijke basis ontbreekt en de methodiek is zeer oppervlakkig beschreven.
6. Het is niet duidelijk welke sensoren worden gebruikt.
7. De beoogde communicatie van de resultaten is niet duidelijk genoeg beschreven.
8. De partner RF Frontend GmbH is ook beoogd partner in Farms for Future. Betwijfeld wordt of deze partner qua capaciteit daartoe in staat is.

	<p>9. Het is niet duidelijk wat de resultaten zullen zijn op de verschillende gebieden waarvoor cofinanciering wordt aangevraagd.</p> <p>10. Deelname van de gemeenten in Noord-Nederland zou wenselijk zijn.</p> <p>11. Het is onduidelijk wie de toolbox gaat onderhouden wanneer deze klaar is.</p> <p>De heer Jilissen, Gemeente Land van Cuijk, vraagt wat hier van tevoren kan worden gedaan.</p> <p>De IHK Duisburg uit zich in dezelfde richting. Er is immers ook altijd gewezen op de ernst en de kwaliteit van de presentatie.</p> <p>Sjaak Kamps stelt dat bij de voorbereiding van projecten binnen prioriteit 1-4 in de toekomst een nog intensievere afstemming zal moeten zijn tussen het regionale programmamanagement Interreg en de programmapartners.</p> <p>De projectdragers moeten de belangrijkste cofinanciers buiten het gespecificeerde besluitvormingsproces in een vroeg stadium benaderen om het perspectief van de projectideeën beter te kunnen inschatten.</p> <p>De heer Teunissen, gemeente Doetinchem, merkt op dat het proces zou moeten worden afgewacht om vervolgens op deze ervaring voort te bouwen.</p> <p>De heer Mayer, Kreis Kleve, staat kritisch tegenover de interesse van de bedrijven, ondanks de intensievere voorbereiding. Met de huidige procedure zien de potentiële projectpartners zich geconfronteerd met een hoog risico dat e.e.a. vroegtijdig wordt afgebroken.</p> <p>Hij vraagt of er niet een steunfonds kan komen voor het begeleiden of schrijven van aanvragen.</p> <p>De heer Kamps geeft aan dat in het kader van de projectontwikkeling voorbereidingskosten van EUR 35.000 kunnen worden meegenomen, die voor financiering in aanmerking komen als het project wordt goedgekeurd. De leadpartner draagt hier het risico.</p> <p>c) Overzicht van projecten</p> <p>De heer Henseler verwijst naar het meegestuurde overzicht van projecten en vraagt of er vragen of opmerkingen zijn. Het laatste is niet het geval. Derhalve wordt het overzicht voor kennisgeving aangenomen.</p>
<p>Punt 5</p>	<p>a) Evaluatie GROS-Governance</p> <p>De heer Kamps licht dit agendapunt toe en wijst erop dat het initiatief van de Grenslandconferentie al vier jaar bestaat. Alle belanghebbenden, het Nederlandse Ministerie van Binnenlandse Zaken en het nordrhein-westfälisches Europaministerium zijn het erover eens dat dit format moet worden voortgezet. Een belangrijk aspect hierbij is vooral de verdere regionale integratie via de Euregio's. Ook het dagelijks bestuur van de Euregio Rijn-Waal heeft zich hierover in zijn laatste vergadering al positief uitgesproken en is voorstander van een dergelijke uitbreiding.</p>

	<p>Onder verwijzing naar punt c) deelt Sjaak Kamps mede dat de volgende Grenslandconferentie in 2023 in Nijmegen zal plaatsvinden.</p> <p>b) Terugblik op de Veiligheidsconferentie Apeldoorn</p> <p>Sjaak Kamps noemt nog een keer de zeer geslaagde veiligheidsconferentie in Apeldoorn medio mei dit jaar. Hij geeft aan dat zowel de gemeente Apeldoorn als de betrokken ministeries vervolgstappen plannen om maatregelen te concretiseren.</p> <p>De heer Van der Ley, Gemeente Apeldoorn, noemt in dit verband het Nederlandse instrument van de Regio Deals in combinatie met Interreg. Han Teunissen vraagt hoe de Regio Achterhoek en de Groene Metropoolregio hierbij kunnen worden betrokken.</p> <p>Sjaak Kamps vult aan dat er voor dergelijke initiatieven cofinanciering moet komen. Deze cofinanciering moet dan ook op regionaal niveau beschikbaar zijn.</p>
<p>Punt 6</p>	<p>a) Resultaten casestudies Euregionaal mobiliteitsplan</p> <p>Uiteindelijk zijn er vijf casestudies uitgewerkt.</p> <p>Sjaak Kamps geeft hierbij aan dat nu met de bijbehorende partners wordt gestreefd naar verdieping en implementatie.</p> <p>1) Casestudie over het oriënterende onderzoek naar grensoverschrijdende fietsroutes Over deze studie geeft Sjaak Kamps aan dat de fietssnelwegen hier centraal staan. De heer Jilissen, Gemeente Land van Cuijk, geeft aan dat vanuit het oogpunt van de gemeente het tracé van het Land van Cuijk via Gennep naar Goch van belang is en dat de gemeente dit zal ondersteunen. De heer Henseler wijst met het oog op de fietssnelwegen ook op de behoefte aan informatie en verduidelijking in de gelederen van veel instanties die tot nu toe alleen landelijk georiënteerd waren. Dit zou ook het bewustzijn van grensoverschrijdende samenwerking moeten vergroten.</p> <p>2) Casestudie over een grensoverschrijdend netwerk van mobiliteitspunten Met betrekking tot de mobiliteitspunten licht Sjaak Kamps toe welke knooppunten in het zoekgebied van de Euregio Rijn-Waal als kansrijk zijn aangemerkt.</p> <p>3) Casestudie over een grensoverschrijdende laadinfrastructuur Wat het onderwerp laadinfrastructuur betreft, staan verdere ontwikkelingen op het gebied van e-mobiliteit en op het gebied van waterstof distributie en de bijbehorende toepassingen centraal. Er zijn hier al bedrijven actief die dit in de regio willen implementeren, ook over de grenzen heen.</p> <p>4) Casestudy over de inventarisatie van de mogelijkheden van een grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van multimodale overslagpunten, in combinatie met een casestudie over een grensoverschrijdend informatie- en reserveringssysteem voor vrachtwagenparkeerplaatsen/logistiek.</p>

	<p>Sjaak Kamps zegt hierover dat het onderwerp grensoverschrijdende informatie- en reserveringssystemen voor vrachtwagenparkeerplaatsen door het mobiliteitsplatform NRW-NL wordt opgenomen.</p> <p>Het thema logistiek/havensamenwerking wordt aangepakt door de IHK Duisburg-Kleve-Wesel in samenwerking met de Euregio Rijn-Waal.</p> <p>5) Casestudie over het oriënterende onderzoek naar de verwezenlijking van grensoverschrijdende <i>mobility-on-demand</i></p> <p>Hierover geeft Sjaak Kamps aan dat on-demandmobiliteit via NIAG vanaf de Duitse kant naar Nederland (uitbreiding van het on-demandvervoer in Kreis Kleve) en via de Nederlandse vervoerder HaltetaxiRRReis grensoverschrijdend verder wordt ontwikkeld.</p>
Punt 7	<p>Mededelingen/rondvraag</p> <p>De heer Mayer vraagt of het mogelijk is de vergadertijden meer naar de middag te verschuiven.</p> <p>De heer Kamps geeft aan dat deze vraag al vaak is gesteld, maar dat het erg moeilijk is om de vergadertijden te verzetten omdat ze dan andere vergadermomenten, zoals die van de Raad of van andere commissies, zouden overlappen. Voor dit punt is en blijft echter aandacht.</p> <p>Er zijn geen andere kanttekeningen of vragen.</p>
Punt 8	<p>Sluiting</p> <p>Dr. Henseler sluit de vergadering onder dankzegging aan de deelnemers om 15:20 uur.</p>

Kleve, 25 oktober 2022
Andreas Kochs
Ambtelijk secretaris

Actuele stand van zaken Interreg VIA Deutschland-Nederland

In het Interreg VI-programma wordt de beslissing over projecten van de prioriteiten 3 en 4 in de vier regionale stuurgroepen genomen. De beslissing over de projecten van de prioriteiten 1 en 2 wordt genomen in een programma-brede stuurgroep voor het gehele programmagebied. De vier Euregio's worden vertegenwoordigd door twee leden met een gezamenlijke stem in deze programma-brede stuurgroep.

Voor de aanvraag- en goedkeuringsprocedure staan 18 weken. Dit betekent dat alleen volledige en kwalitatief hoogwaardige aanvragen in het besluitvormingsproces zullen worden meegenomen. Binnen deze periode van 18 weken is er een tijdsbestek van ca. 3 weken waarin de programmapartners (d.w.z. ook de Euregio) hun standpunt over de projecten moeten bepalen.

De Commissie voor Economische Aangelegenheden adviseert het Dagelijks Bestuur over de standpuntbepaling met betrekking tot projecten in de prioriteiten 1 en 2.

Vier projecten (INDUSTR_I4.0, EnerVisor, energ.Y en H2 Enabler) bevinden zich in de besluitvormingsprocedure.

De projecten MEMAS, Farms for Future en SoilDiverCity zijn reeds afgewezen.

Het project Paludi en Markt, gericht op de implementatie in de EDR, en het project Realise Bio, gericht op de implementatie in de euregio rijn-maas-noord, werden goedgekeurd. Aangezien de Leadpartners van deze projecten gevestigd zijn in het werkgebied van het regionale programma-management van de Euregio Rijn-Waal, zijn de projecten overgedragen aan het regionale programma-management van de Euregio Rijn-Waal.

Het bijgevoegde projectoverzicht en de afzonderlijke projectbeschrijvingen geven de actuele stand van zaken weer van de projecten in de subsidieprioriteiten 1 en 2, die reeds in de gemeenschappelijke commissievergaderingen zijn gepresenteerd.

Besluitvoorstel:

Bespreking en kennisname

**Overzicht projecten RPM Euregio Rijn-Waal /
Übersicht Projekte RPM Euregio Rhein-Waal**

Prio	Project	gem. commissies/gem. Ausschüsse	Sachstand/Stand van zaken
1	MEMAS	29.06.2022	Abgelehnt / afgewezen
1	Farms for Future	26.09.2022	Abgelehnt / afgewezen
2	SoilDiverCity	26.09.2022	Abgelehnt / afgewezen
3/4	Kleinprojectenfonds / Kleinprojectefonds (KPF) <ul style="list-style-type: none"> • Education • Health • People to People • Governance 	26.09.2022	Genehmigt / goedgekeurd
4	De Rijn Verbindt	26.09.2022	Genehmigt / goedgekeurd
1	INDUSTR_14.0	27.02.2023	im Verfahren / in behandeling
1	EnerVisor	27.02.2023	im Verfahren / in behandeling
2	energ.Y	27.02.2023	im Verfahren / in behandeling
2	H2 Enabler	27.02.2023	im Verfahren / in behandeling
3	Euregio Mobility	27.02.2023	im Verfahren / in behandeling
4	TRAM	27.02.2023	im Verfahren / in behandeling
4	Grenzeloos landschap / Grenzenlose Landschaft	27.02.2023	im Verfahren / in behandeling
2	Paludi & Markt	Eingereicht bei / ingediend bij EDR	Genehmigt / goedgekeurd
2	Realise Bio	Eingereicht bei / ingediend bij erm	Genehmigt / goedgekeurd
4	EMRWIC	Eingereicht bei / ingediend bij erm	Im Verfahren / in behandeling

Geel/gelb:

Projecten die aan de Commissie voor economische aangelegenheden zijn voorgelegd.
 Projekte die dem Ausschuss für Wirtschaft vorgelegt worden sind.

Interreg VI

MEMAS

Het betreft de ontwikkeling van een nieuw 24/7 meetsysteem voor kwaliteits-analyse en kwaliteits-bewaking van oppervlaktewater zoals zwemwater. Bij de ontwikkeling wordt in een pilot samengewerkt met beoogde overheids-klanten zoals het NL Ministerie van Rijkswaterstaat, LINEG en de Stadt Rheinberg. Beoogt is dat de kwaliteitsdata van diverse wateroppervlakte-locaties in afstemming met de overheidsklanten ook voor burgers beschikbaar komen. Bij de betrokken bedrijven kunnen op termijn ca. 6 arbeidsplaatsen ontstaan.

MEMAS (Marine Environmental Measurement System) is een innovatief IoT-meetsysteem op basis van 3D-geprinte geminiaturiseerde boeien ter grootte van een stootwil. Uitgerust met "state of the art", krachtige, energiebesparende sensoren voor wateranalyse en een geavanceerde "energy harvesting"-benadering, maakt MEMAS een autonome 24/7 werking in wateren, meren of kustgebieden mogelijk voor enkele maanden zonder onderhoud.

De meetgegevens van alle sensoren worden intern statistisch geëvalueerd en gekalibreerd. Afhankelijk van het belang van de dataset worden de resultaten met prioriteit in realtime of met configureerbare intervallen via een draadloos kanaal naar het MEMAS-basisstation verzonden. Dit basisstation dient niet alleen als netwerkknooppunt voor meerdere boeien, maar is ook uitgerust met de nieuwste sensortechnologie voor het meten van luchtkwaliteit, weersomstandigheden en gevaarlijke situaties zoals aardbevingen, onweer en radioactiviteit. Het grondstation stuurt de verzamelde datasets, in combinatie met hun unieke meetpunt-ID's, de locatiecoördinaten en tijdstempels, via een beveiligde internetverbinding naar een "dedicated cloudserver".

Voor een later bedrijfsmodel is het dan de bedoeling om de gegenereerde waterkwaliteitsdata zowel via een publiekelijk als een marketingkanaal voor overheidsinstanties te vermarkten. Overheidsinstellingen hebben volledige toegang tot alle datasets op de meetgegevens waarop ze zijn geabonneerd.

Leadpartner	DOCPA (Duisburg)
Projectpartner	Hochschule Rhein-Waal (Kamp-Lintfort) MCC e.V. (Moers) Opiliones B.V. (Giesbeek) Antec (Enschede) Beck Software Development (Nijmegen) geassoc. partner LINEG (Kamp-Lintfort) geassoc. partner Stadt Rheinberg geassoc. partner Rijkswaterstaat Oost Nederland
Projectvolume	4.755.580,20 €
Bovenregionale relevantie	✓
Regionale relevantie	✓

Standpunt Euregio Rijn-Waal

Inhoud	Het project past in het samenwerkingsprogramma Deutschland-Nederland Interreg VIA 2021-2027 Prioriteit 1 – Een innovatiever programmagebied (bovenregionaal budget)
Focusthema	High Tech Systems&Materials (HTSM)
Specifieke doelstelling	Het ontwikkelen en versterken van de onderzoeks- en innovatiecapaciteit en de invoering van geavanceerde technologieën.
Interventieveld	Onderzoek en innovatie in kleine en middelgrote ondernemingen, waaronder netwerkactiviteiten

Strategische Agenda 2025+ Euregio Rijn-Waal

1. Economie en klimaat	✓
2. Arbeidsmarkt en onderwijs	
3. Leefbaarheid	✓
4. Euregionale Identiteit	

Stand van zaken

Het project werd op basis van een onvoldoende toelichting van de businesscase in de programmabrede stuurgroep op 4-10-2022 definitief afgewezen.

Interreg VI Farms for Future

De mensheid maakt momenteel een groot aantal crises door: de klimaat- en energiecrisis, de verontreiniging van het milieu en voedseltekorten als gevolg van oorlog en droogte. De landbouw wordt hier op vele manieren beïnvloed. Aan de ene kant wordt het gezien als de oorzaak, aan de andere kant is het een sleutel tot de oplossing. Als broodwinner van de mensheid bewerkt zij een groot deel van de aarde, is zij een pionier op het gebied van de productie van duurzame energie, is zij zeer innovatief in het gebruik van technologieën en past zij zich voortdurend aan de veranderende wetgeving.

In het project "Farms for Future" worden talrijke landbouwprocessen samengebracht en opnieuw bedacht.

Er zullen living labs zijn aan beide kanten van de grens: Boerderijen die de toekomst van energieproductie en duurzame landbouw tot leven brengen. Met behulp van nieuw ontwikkelde technologieën en datagebaseerde managementsystemen worden lokale clusters opgericht die zullen leiden tot een vermindering van de CO2-uitstoot, een daling van de energiekosten en een nieuwe bron van inkomsten voor de landbouwers door op dezelfde plaats energie te produceren, op te slaan en te verbruiken. Tegelijkertijd zorgt dit voor een ontlasting van de elektriciteitsnetten.

Geïntegreerd in het energiebeheersysteem wordt een emissiebeheersysteem ontwikkeld dat niet alleen de CO2-uitstoot maar ook de uitstoot van andere milieubelastende stoffen meet en evalueert, en deze via geautomatiseerde procesbeheersing zoveel mogelijk beperkt.

Een koppeling met het FarmOS-bedrijfsmanagementsysteem zal leiden tot een verhoging van de opbrengsten en een efficiënter gebruik van grondstoffen, met een gelijktijdige minimalisering van de emissies en relevante kostenbesparingen.

De systeemcomponenten zijn modulair, verbonden via het IoT en LoRaWan, zeer flexibel en dus gemakkelijk aanpasbaar aan nieuwe technologieën en administratieve/juridische omgevingen.

Leadpartner	RheWaTech-Rhein-Waal Institut für Technologie (Kalkar-Grieth)
Projectpartner	Hochschule Rhein-Waal (Kamp-Lintfort) LNAGRO BV (Ulft) Teneo IoT BV (Winterswijk) Schleupen GbR (Krefeld) L'orèl Consultancy BV (Groningen) RF-Frontend GmbH (Kamp-Lintfort)

	Melkveebedrijf Eelshuis vof (Siddeburen)	Stiftung Schlos (Düsseldorf)
	ITQ GmbH (Duisburg)	Stichting De Ba
	Assozi. Partner Westnetz (Dortmund)	Assozi. Partne (Doetinchem)
	Assozi. Partner Kuster Energy GmbH & Co. KG (Kleve)	Assozi. Partne Midden Nederl
	Assozi. Partner 8RHK Ambassadeurs (Doetinchem)	Assozi. Partne Westfalen und
	Assozi. Partner Battery as a Service B.V. (Heelweg)	Assozi. Partne Düsseldorf (Dü
	Assozi. Partner BtX energy GmbH (Fattigau)	
	Assozi. Partner Ökomodellregion Niederrhein (Wesel)	
	Assozi. Partner Agrobusiness Niederrhein e.V. (Straelen)	
Projectvolume	5.932.085,81 €	3.547.141,13 €
Bovenregionale relevantie	✓	✓
Regionale relevantie	✓	✓
Standpunt Euregio Rijn-Waal		
Inhoud	Het project past in het samenwerkingsprogramma Deutschland-Nederland Interreg VIA 2021-2027 Prioriteit 1 – Een innovatiever programmagebied (bovenregionaal budget)	
Focusthema	Energie & Klimaat	
Specifieke doelstelling	Het ontwikkelen en versterken van de onderzoeks- en innovatiecapaciteit en de invoering van geavanceerde technologieën.	
Interventieveld	Onderzoeks- en innovatieprocessen, technologieoverdracht en samenwerking tussen ondernemingen, onderzoekscentra en universiteiten gericht op de koolstofarme economie, bestendigheid tegen en adaptatie aan klimaatverandering	

Strategische Agenda 2025+ Euregio Rijn-Waal

1. Economie en klimaat	✓
2. Arbeidsmarkt en onderwijs	
3. Leefbaarheid	✓
4. Euregionale Identiteit	

Stand van zaken

Het negatieve advies van het afstemmingsgremium wordt door programmabrede stuurgroep (PBS) overgenomen; de financiering van het project is daarmee niet gezekerd. Het project Farms For Future (13023) is in de PBS van 7-12-2023 afgewezen.

Interreg VI

SoilDiverCity

Hitte, stormen, overstromingen: onze steden en gemeenten staan voor de grote uitdaging om hun burgers beter te beschermen tegen de gevolgen van de klimaatverandering. De hoge snelheid waarmee het klimaat verandert, de toenemende bodemafdekking van de steden en de wereldwijde energiecrisis maken deze toch al enorme taak nog veel moeilijker.

Er zijn intelligente en duurzame oplossingen nodig om de factoren die van belang zijn voor de klimaatregeling (waaronder bodem en planten/bomen) veerkrachtig te maken en de middelen die nodig zijn voor het beheer van bodem en groene ruimte (waaronder energie, water, personeel) zo zuinig mogelijk te gebruiken. Waar denkbaar moeten op ecosystemen gebaseerde benaderingen worden gebruikt om een duurzame basis te leggen voor een leefbaar stadsklimaat.

Het doel van SoilDiverCity is het stadsklimaat te verbeteren door een duurzaam ontwerp en onderhoud van stedelijke groene ruimten. Het is de bedoeling een hoge vitaliteit van bodems, planten en bomen te bereiken om te zorgen voor betere ecosystemendiensten, die onontbeerlijk zijn voor de klimaatregeling.

De voordelen van het project zijn veelvoudig: de levenskwaliteit van de burgers neemt toe, de deelnemende bedrijven profiteren van een enorm marktpotentieel dat resulteert uit de grote vraag naar nieuwe oplossingen en de grote druk om te handelen, en de steden en gemeenten krijgen effectieve steun bij het bereiken van hun doelstellingen inzake klimaataanpassing.

Alle in het project ontwikkelde instrumenten maken deel uit van een nieuw systeem voor bodem- en groenbeheer: de Soil Management Toolbox. Hieronder vallen meetinstrumenten, monitoringsystemen, oplossingen voor datagedreven werken, automatisering voor irrigatie en nieuwe bodemproducten en -technieken. Bovendien worden kennis (o.a. standaardprotocollen, opleidingsfilms, dashboards) en gestructureerde data voorbereid als basis voor Smart City Diensten. Alle instrumenten zullen in ten minste 20 pilotprojecten worden gebruikt en getest.

Leadpartner	GIQS e.V. (Kleve)
Projectpartner	Bioclear earth B.V. (Groningen) Evers Automatisierungstechnik GmbH (Kleve) Hochschule Rhein-Waal (Kleve) RF-Frontend GmbH (Kamp-Lintfort) SoilMania B.V. (Beers) Stactics B.V. (Eindhoven) Whysor B.V. (Arcen)

	<p>myECOSystem (Emden)</p> <p>Assozi. Partner Gemeente Arnhem (Arnhem)</p> <p>Assozi. Partner Stadt Krefeld (Krefeld)</p> <p>Assozi. Partner Stadt Mönchengladbach (Mönchengladbach)</p> <p>Assozi. Partner Gemeente Nijmegen (Nijmegen)</p> <p>Assozi. Partner Minimal 8 deutsche Kommunen, die einen Pilot durchführen wollen.</p> <p>Assozi. Partner Minimaal 8 Nederlandse gemeenten die een pilot willen uitvoeren</p>	<p>Assozi. Partne (Heelweg)</p> <p>Assozi. Partne (Fattigau)</p> <p>Assozi. Partne Niederrhein (W)</p> <p>Assozi. Partne e.V. (Straelen)</p>
Projectvolume	7.971.110,00 €	5.932.085,81 €
Bovenregionale relevantie	✓	✓
Regionale relevantie	✓	✓
Standpunt Euregio Rijn-Waal		
Inhoud	<p>Het project past in het samenwerkingsprogramma Deutschland-Nederland Interreg VIA 2021-2027</p> <p>Prioriteit 2 – Een groener programmagebied (bovenregionaal budget)</p>	
Focusthema	Energie & Klimaat	
Specifieke doelstelling	<p>Het bevorderen van de aanpassing aan de klimaatverandering en rampen- en, risicopreventie, veerkracht, met inachtneming van ecosysteem gebaseerde benaderingen.</p>	
Interventieveld	<p>Maatregelen voor aanpassing aan klimaatverandering en preventie en beheer van aan het klimaat gerelateerde risico's: overige, zoals stormen en droogte (met inbegrip van bewustmaking, burgerbescherming en rampenbestrijdingssystemen, infrastructuur en ecosysteemgerichte benaderingen)</p>	

Strategische Agenda 2025+ Euregio Rijn-Waal

1. Economie en klimaat	✓
2. Arbeidsmarkt en onderwijs	
3. Leefbaarheid	✓
4. Euregionale Identiteit	

Stand van zaken

Het negatieve advies van het afstemmingsgremium werd overgenomen; de financiering van het project is daarmee niet gezekerd. Het project SoilDiverCity (23020) werd in de programmabrede stuurgroep (PBS) afgewezen.

Interreg VI

KPF INDUSTRI_14.0

De digitale transitie is belangrijk voor de maakindustrie om weerbaar en concurrerend te blijven. Toch slaagt slechts 15% van de bedrijven er in om geavanceerde digitale technologieën te implementeren. Er is behoefte aan een schaa sprong van de industrie die digitale technologie omarmt; dit project geeft invulling aan die behoefte.

Het project KPF INDUSTRI_14.0 is opgezet als klein projectenfonds en heeft als doel om het MKB uit de maakindustrie in de hele grensregio te ondersteunen bij de digitale transitie. De focus ligt daarbij niet op de koplopers (ca. 15%) maar op het peloton, dat wel het belang ziet van digitalisering, maar deze kansen onvoldoende weet om te zetten in rendement.

Het doel is om het peloton dichterbij de kopgroep te brengen en zo weer te laten aansluiten. Het instrumentarium is hierop aangepast. Waar koplopers nieuwe technologie ontwikkelen en grenzen verleggen, is het peloton meer gebaat bij (geïntegreerde) adoptie en implementatie van nieuwe digitale technologie teneinde haar producten, processen en diensten verder te innoveren.

De maakindustrie in Nederland en Duitsland is sterk met elkaar verbonden, waardeketens voeren al snel over de nationale grenzen. De grensregio's aan beide zijden van de grens worden gezien als sterke innovators, maar om sterk te blijven is de kennis en kunde van beide landen nodig om bij te dragen aan een sterk grensoverschrijdend digitaal ecosysteem.

Dit KPF streeft de volgende doelen na:

- Realisatie van 80 innovatieprojecten gericht op de adoptie en implementatie van digitale technologieën.
- Realisatie van 80 haalbaarheidsprojecten met specifieke aandacht voor 'nieuwe toetreders' binnen Interreg.
- Ondersteuning van >200 ondernemers, waarvan >90% behoort tot het MKB.
- Het bieden van een laagdrempelig en eenvoudig MKB project.

Het KPF wil daarmee bijdragen aan een digitaal vaardig en grensoverschrijdend ecosysteem binnen de maakindustrie in de grensregio.

Leadpartner	Oost NL (Apeldoorn)
Projectpartner	KPF Nederlandse en Duitse organisaties – haalbaarheidsstudies (Programmagebied) KPF Nederlandse en Duitse organisaties – innovatieprojecten
Projectvolume	€ 11.831.466,75
Bovenregionale relevantie	✓

Regionale relevantie	✓
Standpunt Euregio Rijn-Waal	
Inhoud	Het project past in het samenwerkingsprogramma Deutschland-Nederland Interreg VIA 2021-2027 Prioriteit 1 – Een innovatiever programmagebied (bovenregionaal budget)
Focusthema	High Tech Systems&Materials (HTSM)
Specifieke doelstelling	Het ontwikkelen en versterken van de onderzoeks- en innovatiecapaciteit en de invoering van geavanceerde technologieën.
Interventieveld	Onderzoek en innovatie in kleine en middelgrote ondernemingen, waaronder netwerkactiviteiten
Strategische Agenda 2025+ Euregio Rijn-Waal	
1. Economie en klimaat	✓
2. Arbeidsmarkt en onderwijs	
3. Leefbaarheid	✓
4. Euregionale Identiteit	

Stand van zaken

Het project werd in de vergadering van het programmabrede afstemmingsgremium op 21-03-2023 behandeld.

Voor het project KPF INDUSTRI_I4.0 volgt eerst nog een extra bijeenkomst van het afstemmingsgremium, hierna zal voor dit project terugkoppeling volgen.

Interreg VI

EnerVisor2030

Tegen de achtergrond van huidige Europese klimaatdoelstellingen en mondiale politieke ontwikkelingen staan de energie- en landbouwsector voor enorme uitdagingen. Om de transformatie naar duurzame en klimaatneutrale productie zo snel mogelijk te realiseren, wil EnerVisor2030 de lokale productie van duurzame energie en voedsel bevorderen.

Daarbij moet het dubbel gebruik van landbouwgrond ("dubbel oogsten" door middel van agro-fotovoltaïsche cellen boven/tussen akkerland) duurzaam verder ontwikkeld en met grondstof-besparende en innovatieve elementen aangevuld worden: o.a. intelligent energiebeheersysteem op basis van artificial intelligence (AI), langdurige opslag van zonne-/windenergie in waterstof (H₂), netvriendelijke overdracht van opgewekte energie (elektriciteit/waterstof) aan lokale afnemers (mobiele en stationaire tank-/laadinfrastructuur, Local Energy Hubs). Van bijzonder belang voor de duurzaamheid is de ontwikkeling van een nieuwe onderconstructie voor PVmodules van gerecycleerde windturbinebladen die, in tegenstelling tot de gebruikelijke onderconstructies van aluminium of staal, geen giftige stoffen in de grond uitstoot.

Doel van EnerVisor2030 is de ontwikkeling van een modulaire power2local-testinstallatie voor de gedecentraliseerde opwekking, opslag en overdracht van duurzame energie ("local to local"). Deze moet voornamelijk door boeren worden gerund en als "Local Energy Hub" klantengroepen (o.a. bedrijven, gemeenten, auto-/vrachtwagenchauffeurs) direct ter plaatse of in de directe omgeving van elektriciteit/waterstof voorzien en zij daardoor onafhankelijker van het elektriciteitsnet maken.

Na afloop van het project moet het eindproduct als compleet systeem – maar ook de aparte modules – op de markt worden gebracht. Het is de bedoeling dat het naar wens schaalbaar en toepasbaar is voor diverse locaties (o.a. diverse landbouwvormen, zonne-/windparken). Naast bouw en exploitatie omvat het product ook de aanvraag en verwerking van de nodige vergunningen. De testinstallatie blijft op de projectlocatie.

Leadpartner	ISIS IC (Wesel)
Projectpartner	Argo-Anleg GmbH (Wesel) GIQS e.V. (Kleve) Hochschule Rhein-Waal (Kleve) Kuster H2 Energy B.V. (Babberich) Lühlshof KG (Wesel) Surplus Holding B.V. (Enschede) Smart Material Printing B.V. (Enschede) Geassoc. partner Stadtwerke Goch GmbH (Goch) Geassoc. partner Kreis Wesel (Wesel)

	<p>Geassoc. partner Forschungszentrum Jülich (Jülich)</p> <p>Geassoc. partner ZLTO ('s-Hertogenbosch)</p>
Projectvolume	5.463.423,00 €
Bovenregionale relevantie	✓
Regionale relevantie	✓

Standpunt Euregio Rijn-Waal

Inhoud	Het project past in het samenwerkingsprogramma Deutschland-Nederland Interreg VIA 2021-2027 Prioriteit 1 – Een innovatiever programmagebied (bovenregionaal budget)
Focusthema	Energie & Klimaat
Specifieke doelstelling	Het ontwikkelen en versterken van de onderzoeks- en innovatiecapaciteit en de invoering van geavanceerde technologieën.
Interventieveld	Onderzoek en innovatie in kleine en middelgrote ondernemingen, waaronder netwerkactiviteiten

Strategische Agenda 2025+ Euregio Rijn-Waal

1. Economie en klimaat	✓
2. Arbeidsmarkt en onderwijs	
3. Leefbaarheid	✓
4. Euregionale Identiteit	

Stand van zaken

Het project werd in de vergadering van het programmabrede afstemmingsgremium op 21-03-2023 behandeld.

De innovatiegraad van dit project wordt als positief ervaren.

Om in aanmerking te komen voor een positief besluit dienen een aantal vragen en opmerkingen beantwoord en een aantal wijzigingen te worden uitgevoerd. Aansluitend dient het project opnieuw aan het afstemmingsgremium te worden voorgelegd.

Een onvoldoende onderbouwing heeft consequenties voor de beschikbaarstelling van cofinanciering en/of EU-financiering en daarmee voor de besluitvorming in de programmabrede stuurgroep.

Interreg VI

energ.Y – Door de vraag gestuurde groene innovaties

Door de toenemende uitdagingen op het gebied van de continuïteit van de energievoorziening en de aanzienlijke besparingen op CO uitstoot wordt het steeds dringender om de energie verbruikende activiteiten in de grensregio met nieuwe benaderingen aan te pakken. Om snel oplossingen op de markt te brengen, is het bijzondere van het energ.Y-project dat het vraag- dan aanbod gestuurd is. De kerndoelstelling van het gedeeltelijk open project is de ontwikkeling en implementatie van productinnovaties waarbij de probleemeigenaren worden betrokken voor een duurzame energievoorziening en slimme transformatie van de energiesector in het programmagebied.

Het MKB uit de grensregio zullen in staat worden gesteld innovaties te ontwikkelen die aansluiten bij de behoeften van de grensregio. Er zullen 20 MKB-innovatieprojecten worden ontwikkeld op de thematische gebieden lokale opslag van groene energie, energieoptimalisering van gebouwen, grensoverschrijdende buurtontwikkeling en duurzame mobiliteit, en lokale duurzame energieproductie met photovoltaïcs en biomassa, waarnaar de actoren in de grensregio de meeste vraag hebben. In deze vier lighthouse initiatieven worden synergiën tussen de innovaties met maximale impact en grote zichtbaarheid gecreëerd door de knowhow van MKB, onderzoeksinstellingen en hightechbedrijven te integreren.

De uitdagingen en bestaande benaderingen om de uitdagingen van de klimaatverandering en de energietransitie aan te gaan, worden in de grensregio in kaart gebracht door Regiocoördinatoren met behulp van het regioplatform en tijdens evenementen. Actoren met ideeën en benaderingen zijn bijvoorbeeld gemeenten, verenigingen, instellingen, bedrijven en particulieren.

Samen met het MKB zetten innovatiemanagers de uitdagingen en ideeën om in innovatieprojecten. Door de belanghebbenden te betrekken wordt een brede toepassing van de ontwikkelingen gegarandeerd, wat leidt tot een maximale vermindering van het energieverbruik en de CO uitstoot.

Leadpartner	Hochschule Düsseldorf
Projectpartner	Hochschule Niederrhein (Krefeld) Stichting Kiemt (Arnhem) Saxion Hogeschool (Enschede) Radboud Universiteit (Nijmegen) OLEC e.V. (Oldenburg) New Energy Coalition (Groningen) BABLE.ENERGY (BABLE GmbH) (Düsseldorf) KMU uit het Programmagebied

	<p>assoz. Partner University of Twente (Enschede)</p> <p>assoz. Partner Oost NL (Apeldoorn)</p> <p>assoz. Partner IHK Mittlerer Niederrhein (Krefeld)</p> <p>assoz. Partner IHK Nord Westfalen (Münster)</p> <p>assoz. Partner NRW.BANK (Düsseldorf)</p> <p>assoz. Partner NRW.Energy4Climate (Düsseldorf)</p> <p>assoz. Partner Wirtschaftsförderungsgesellschaft für den Kreis Viersen mbH (Viersen)</p>
Projectvolume	€ 4.980.290,00
Bovenregionale relevantie	✓
Regionale relevantie	✓
Standpunt Euregio Rijn-Waal	
Inhoud	Het project past in het samenwerkingsprogramma Deutschland-Nederland Interreg VIA 2021-2027 Prioriteit 2 – Een groener programmagebied (bovenregionaal budget)
Focusthema	Energie & Klimaat
Specifieke doelstelling	Het bevorderen van de aanpassing aan de klimaatverandering en rampen- en, risicopreventie, veerkracht, met inachtneming van ecosysteem gebaseerde benaderingen.
Interventieveld	Onderzoeks- en innovatieprocessen, technologieoverdracht en samenwerking tussen ondernemingen, onderzoekscentra en universiteiten gericht op dekoolstofarme economie, bestendigheid tegen en adaptatie aan klimaatverandering.

Strategische Agenda 2025+ Euregio Rijn-Waal

1. Economie en klimaat	✓
2. Arbeidsmarkt en onderwijs	
3. Leefbaarheid	✓
4. Euregionale Identiteit	

Stand van zaken

Het project werd in de vergadering van het programmabrede afstemmingsgremium op 21-03-2023 behandeld.

Op basis van een groot aantal open vragen en een niet gezekerde cofinanciering zal het project in de programmabrede stuurgroep worden afgewezen.

Interreg VI

H2-Enabler

Het belang van waterstof en brandstofcellen voor het omzetten van waterstof in elektrische energie neemt momenteel snel toe. In brandstofcellen wordt chemische energie omgezet in elektrische energie die bijvoorbeeld gebruikt wordt om een elektromotor voor voertuigen aan te drijven of om huishoudens onafhankelijk van het net van elektriciteit en warmte te voorzien.

De zogenaamde bipolaire platen (BPP) als geïntegreerd onderdeel van een brandstofcel hebben een zeer bijzondere relevantie met betrekking tot de functionaliteit en efficiëntie van brandstofcellensystemen. Ze zorgen voor de elektrische verbinding van de stapels en een gedefinieerde gasverdeling in de brandstofcel. Ze worden ook gebruikt voor effectieve koeling en gasafdichting. De kosteneffectieve productie van brandstofcellen, en daarmee een hoge marktpenetratie in de toekomst, wordt momenteel echter nog ernstig beperkt, onder meer door de hoge kosten van bipolaire platen.

De huidige in de markt toegepaste productieprocessen op basis van koudvormen (walsen, ponsen, enz.) zijn niet geschikt om de in de toekomst vereiste hoeveelheden tegen lage kosten te leveren, vooral vanwege de steeds kleiner wordende materiaaldikte van BPP (< 100 µm). Dit is precies de aanleiding voor het project: de productie van metalen BPP moet volledig heroverwogen worden en door middel van warmvormen de inzet van BPP op grote schaal mogelijk maken.

In het kader van het project moet daarom op basis van simulatie een laboratoriumschaal opstelling worden opgezet waarmee de vorming van het BPP wordt uitgevoerd bij verhoogde temperaturen (warmvormen bij $T < 1000^{\circ}\text{C}$) in tegenstelling tot de gevestigde processen.

Op basis van de verkregen resultaten op laboratoriumschaal zal het project zich ten doel stellen een overeenkomstig opschalingsconcept te ontwerpen en toekomstperspectieven voor het Interreg-programmagebied te identificeren in het kader van een routekaart.

Leadpartner	NMWP Management GmbH (Düsseldorf)
Projectpartner	Reden B.V. (Hengelo) HoDforming GmbH (Düsseldorf) University of Twente (Enschede)
Projectvolume	€ 1.195.421,50
Bovenregionale relevantie	✓
Regionale relevantie	✓

Standpunt Euregio Rijn-Waal

Inhoud	Het project past in het samenwerkingsprogramma Deutschland-Nederland Interreg VIA 2021-2027
--------	---

	Prioriteit 2 – Een groener programmagebied (bovenregionaal budget)
Focusthema	Energie & Klimaat
Specifieke doelstelling	Het bevorderen van de aanpassing aan de klimaatverandering en rampen- en, risicopreventie, veerkracht, met inachtneming van ecosysteem gebaseerde benaderingen.
Interventieveld	Onderzoeks- en innovatieprocessen, technologieoverdracht en samenwerking tussen ondernemingen, onderzoekscentra en universiteiten gericht op dekoolstofarme economie, bestendigheid tegen en adaptatie aan klimaatverandering.

Strategische Agenda 2025+ Euregio Rijn-Waal

1. Economie en klimaat	✓
2. Arbeidsmarkt en onderwijs	
3. Leefbaarheid	✓
4. Euregionale Identiteit	

Stand van zaken

Het project werd in de vergadering van het programmabrede afstemmingsgremium op 21-03-2023 behandeld.

Het project wordt als innovatief met marktkansen gezien.

Om in aanmerking te komen voor een positief besluit dienen een aantal vragen en opmerkingen beantwoord en wijzigingen uitgevoerd te worden. Een onvoldoende onderbouwing heeft consequenties voor de beschikbaarstelling van cofinanciering en/of EU-financiering en daarmee voor de besluitvorming in de programmabrede stuurgroep.

Interreg VI

Paludi & Markt (21040)

In Duitsland en Nederland is het gewenst dat de komende jaren duizenden hectaren veengronden vernat moeten worden om de oxidatie van deze gronden tegen te gaan. De emissie van broeikasgassen door de oxidatie is omvangrijk: in D. is de emissie ca. 51 Mton CO₂ eq of 5,7% van de totale emissie; in NL. is het ca. 7 Mton CO₂eq. of 4% van de totale emissie.

Vernatting vertraagt de veenafbraak, om de keuze voor vernatting aantrekkelijk te maken voor agrariërs is een uitgebalanceerd verdienmodel nodig. Er is beperkte ervaring met het telen van gewassen op percelen met een hoog waterpeil (paludicultuur). Deze teelt kan zich ontwikkelen als de productie aansluit bij de vraag uit de markt. In dit project ligt de nadruk op de teelt van lisdodde voor de substraatproductie. Deze markt is nu nog grotendeels afhankelijk van (geïmporteerde) turf (afgegraven veen), maar de producenten zullen de komende jaren overschakelen naar andere producten die het veengebruik verminderen. De markt (vraag) van turf is omvangrijk, Duitsland en Nederland verwerken samen ongeveer 13 miljoen m³ turf per jaar. Het project Paludi & Markt richt zich op de samenhang van twee aspecten:

het opschalen van de lisdoddeteelt als agrarische activiteit en op het gebruik van lisdodde als veenvervanger in de substraatproductie. Hierbij wordt de kleinschalige, experimentele fase verlaten; er wordt gewerkt in een relevante productie-omgeving met marktpartijen – deze ontwikkeling past bij TRL niveau 6 en 7.

Het gaat om concrete ontwikkelstappen als: de optimalisatie van de lisdoddeproductie; keuze van de lisdodde variëteit; optimalisatie van het vernattingsproces; monitoren van: de waterkwaliteit, biodiversiteit en CO₂ vastlegging; optimalisatie van substraatproductie voor commercieel gebruik; de optimalisatie van opslag en bewerking van het lisdodde materiaal; de afstemming op afnemersspecificaties. Met veel aandacht voor kennisdeling en communicatie.

Leadpartner	Stichting Bargerveen (Nijmegen)
Projectvolume	1.064.086,10 €
Bovenregionale relevantie	✓
Regionale relevantie	✓

Stand van zaken

Het project Paludi & Markt (21040) werd in de PBS op 7-12-2023 goedgekeurd.

Het project werd overgedragen aan het Regionale Programma-Management van de Euregio Rijn-Waal omdat de Leadpartner in Nijmegen gevestigd is.

Interreg VI

Realise-Bio (24047)

In Realise-Bio zullen ervaren partners doorslaggevende impulsen geven aan de realisatie van een circulaire bio-economie en circulaire economie in het programmagebied om de grensregio Duitsland-Nederland groener en leefbaarder te maken en globale regionale uitdagingen zoals klimaatverandering aan te pakken. Het concept van de circulaire bio-economie is o. a. gebaseerd op het gebruik van biologische grondstoffen, die in grote hoeveelheden in de grensregio aanwezig zijn, vooral in de vorm van rest- en nevenstromen, maar tot nu toe te weinig in circulaire zin worden gebruikt.

Het belangrijkste instrument voor de verwezenlijking ervan zijn ten minste acht modelprojecten die worden toegekend aan Duits-Nederlandse consortia. Realise-Bio identificeert en activeert nieuwe en bekende partijen zoveel mogelijk regionaal, op een gerichte en laagdrempelige manier. Dit gebeurt via communicatieactiviteiten en evenementen die over de hele INTERREG-regio worden verspreid voor een beter bereik. Realise-Bio ondersteunt haar modelprojecten met de fondsen en intensieve technische ondersteuning om de "valley of death" in de circulaire bio-economie voor hun innovaties met een TRL van 5 tot 7 te overwinnen en circulaire producten op de markt te brengen. Bij de technische begeleiding van de modelprojecten worden alle modelpartners betrokken om mogelijke hindernissen en kansen te identificeren en een totaalbeeld over de duurzaamheid van de innovatie te schetsen. Daartoe vullen de competenties van de projectpartners elkaar aan, op gebieden als logistiek, levenscyclusanalyse of analyse van de obstakels voor de marktintroductie.

Uit het overwinnen van de uitdagingen in deze voorbeeldprojecten worden algemene aanbevelingen afgeleid en worden er instrumenten gecreëerd die de bevindingen voor een veel grotere groep partijen gereed en bruikbaar maken. Zo levert Realise-Bio een doorslaggevende bijdrage aan de realisatie van de circulaire bio-economie en circulaire economie in het programmagebied.

Leadpartner	CLIB - Cluster Industriële Biotechnologie (Düsseldorf)
Projectvolume	3.419.326,55 €
Bovenregionale relevantie	✓
Regionale relevantie	✓

Stand van zaken

Het project Realise-Bio (24047) werd in de PBS op 7-12-2022 goedgekeurd.

Het project werd overgedragen aan het Regionale Programma-Management van de Euregio Rijn-Waal omdat de Leadpartner in Düsseldorf gevestigd is.

Euregionale Mobiliteit

Op maandag 10 oktober vond in het Euregio-Forum het slotsymposium plaats van het INTERREG VA-project Euregionaal Mobiliteitsplan. De bijeenkomst werd bijgewoond door ongeveer 70 vertegenwoordigers van de bij de Euregio aangesloten organisaties en andere belanghebbenden, zoals vervoersondernemingen, transport- en logistiekbedrijven, brancheorganisaties en belangengroepen.

Met het Euregionale Mobiliteitsplan is een belangrijke stap gezet om de komende jaren concrete grensoverschrijdende maatregelen te realiseren, die de mobiliteit en bereikbaarheid van de Euregio Rijn-Waal vergroten en daarbij inspelen op de actuele mobiliteitsontwikkelingen. Sinds oktober 2022 zijn er diverse ontwikkelingen op dit gebied in gang gezet, waarover wij u graag willen informeren.

Verkeersonderzoek grensoverschrijdende snelle fietsverbinding Zevenaar – Doetinchem – Emmerich

De partners Stadt Emmerich am Rhein, gemeente Montferland, gemeente Doetinchem, gemeente Zevenaar, 8rhk ambassadeurs (Regio Achterhoek) en Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen hebben de gezamenlijke ambitie om een dekkend netwerk van snelle fietsverbindingen in de grensregio te realiseren. Zij stellen zich concreet ten doel een verkeerskundig onderzoek uit te voeren naar de ontwikkeling van een toekomstbestendige snelle fietsroute in de driehoek Doetinchem-Zevenaar-Emmerich.

Het voorliggende project bouwt voort op de reeds opgedane kennis in het kader van het Euregionaal Mobiliteitsplan en maakt als toevoeging daarop concreet inzichtelijk wat de verkeerskundige consequenties zijn van de voorziene snelle fietsverbinding op de verkeersontsluiting in de grensregio. Het plangebied concentreert zich geografisch op de gemeenten Zevenaar, Montferland, Doetinchem (provincie Gelderland) en Stadt Emmerich (Kreis Kleve), waarbij de te realiseren fietsverbinding idealiter zoveel mogelijk gebruikt maakt van de bestaande infrastructuur. Bij de definitieve tracékeuze dient ook nadrukkelijk rekening te worden gehouden met aansluitingen van de fietsverbinding op bestaande en nog te ontwikkelen mobiliteitshubs en de verbinding naar Kleve. Op die manier wordt ook gewerkt aan de verdere versterking van multimodale knooppunten voor personenvervoer in de Duits-Nederlandse grensregio.

Regio-overleg grensoverschrijdend fietsverkeer

Het netwerk Mobility NL-NRW (de Oost-Nederlandse grensprovincies en het Ministerie van Milieu, Natuurbehoud en Verkeer van Nordrhein-Westfalen) heeft ons Euregionaal Mobiliteitsplan 2030 aangegrepen om op 15 maart 2023 in het Euregio Forum een regio-overleg over grensoverschrijdend fietsverkeer voor de Euregio Rijn-Waal te organiseren. Ongeveer 20 vertegenwoordigers van de directe grensgemeenten namen deel aan de bijeenkomst. Tijdens de bijeenkomst werden ervaringen uitgewisseld en initiatieven en concrete wensen met betrekking tot grensoverschrijdende verbindingen en infrastructuur geïdentificeerd, zodat de fietsinfrastructuur kan worden verbeterd en vraag gestuurd kan worden uitgebreid. Mobility NL-NRW organiseert in totaal vier regio-overleggen langs de Duits-Nederlandse grens met als doel het thema fietsen op alle niveaus gezamenlijk en goed gecoördineerd verder te brengen.

Snelle busverbinding X25 Emmerich-Nijmegen

Het Verkehrsverbund Rhein-Ruhr (VRR) plant een nieuwe snelbuslijn, X25 genaamd, die Emmerich, Kleve, Kranenburg en Nijmegen met elkaar verbindt. Tijdens een vergadering van het bestuur van het VRR werd gemeld dat de X25 in een tweede bundel XBus-lijnen zal worden opgenomen. De daadwerkelijke invoering van de nieuwe buslijn is nog afhankelijk van financiering door het Ministerie van Milieu, Natuurbehoud en Verkeer van de deelstaat Nordrhein-Westfalen.

Mobiliteitsconferentie Kreis Wesel

Op 12 juni 2023 organiseert de Kreis Wesel in het Wellings Parkhotel in Kamp-Lintfort een mobiliteitsconferentie met als thema "Mobiliteit in het spanningsveld tussen metropool en platteland". Steffi Hain, presentatrice bij Radio KW, zal een boeiend programma van een hele dag leiden met thematische forums over fietsinfrastructuur, mobility on demand, de bevordering van multimodaliteit en de toekomst van het openbaar vervoer op het platteland. Naast de thematische forums zal er voldoende tijd en ruimte zijn voor intensieve uitwisseling en netwerken.

Besluitvoorstel:

Ter kennisneming

Mededelingen

Burgemeestersontmoeting 100.000+ steden

De steden Düsseldorf, Duisburg, Moers, Apeldoorn, Arnhem, Ede en Nijmegen hebben op vrijdag 3 maart 2023 in Arnhem hun samenwerkingsovereenkomsten bekrachtigd in een memorandum of understanding.

Het versnellen van de klimaat- en energietransitie is momenteel het belangrijkste doel voor de samenwerking van de zeven steden met meer dan 100.000 inwoners langs de Duits-Nederlandse grens in de Euregio Rijn-Waal.

De samenwerkingsovereenkomst, die in 2017 voor het eerst werd gesloten met toen zes steden met meer dan 100.000 inwoners, is nu geactualiseerd en voor het eerst ook ondertekend door Apeldoorn. Deze stad trad in 2019 toe tot de Euregio Rijn-Waal en daarmee ook tot het netwerk van steden met meer dan 100.000 inwoners.

De vergadering van de zeven burgemeesters vond plaats op uitnodiging van burgemeester Marcouch uit Arnhem bij Nedstack en in het Connectr-Innovatielab op het industrieterrein Kleefse Waard, waar duurzame ondernemers zich hebben gespecialiseerd in nieuwe technologieën voor schone energie en waar ondernemers hun kennis en ervaring delen en vergroten.

Voor het eerst sinds de coronapandemie bespraken de burgemeesters hun betrokkenheid bij klimaatneutrale wijken, de gevolgen van de hoge energiekosten voor hun burgers, de kansen van duurzame mobiliteit en de welvaart die innovaties voor milieuvriendelijke energiedragers met zich mee kunnen brengen. Ze wisselden gemeenschappelijke kenmerken en verschillen van hun steden uit en bespraken de mogelijkheden voor verdere samenwerking. Er werd ook gesproken over het uitwisselen van best practices op het gebied van klimaatadaptief bouwen en het opzetten van een gezamenlijke lobby voor bijvoorbeeld infrastructuurprojecten op het gebied van pijpleidingverbindingen voor waterstoftransport, schone binnenvaart, enz. Om deze activiteiten uit te voeren, zou de Grenslandconferentie in december in Nijmegen en de bijbehorende Grenslandagenda kunnen worden gebruikt.

Besluitvoorstel:

Ter kennisneming

Workshop "Mobiel grensoverschrijdend werken" van de Association of European Border Regions (AEBR)

Op 9 en 10 maart 2023 vond in het Euregio-Forum van de Euregio Rijn-Waal in Kleve een tweedaagse conferentie plaats met het thema "Mobiel grenzeloos werken – nieuwe perspectieven voor de grensregio's na de coronapandemie".

De workshop werd gezamenlijk georganiseerd door het Duitse Bondsministerie van Binnenlandse Zaken (BMI -Bundesministerium des Inneren und für Heimat), de Werkgemeenschap van Europese Grensregio's (AEBR - Association of European Border Regions), de Duitse groep binnen de AEBR en de Euregio Rijn-Waal.

In totaal namen gedurende deze twee dagen ca. 30 vertegenwoordigers uit diverse Europese grensregio's deel. Ook woonden vertegenwoordigers van de Europese commissie en leden van de Duitse Bondsdag de conferentie bij.

De eerste dag stond in het teken van de thema's 'thuis werken in grensregio's' en 'de uitwerkingen en lessen van de pandemie op grensoverschrijdende arbeidsmarkten'. Deze dag werd afgesloten met een paneldiscussie met enkele leden van de Duitse bondsdag over de voorgenomen plannen van de Bondsregering om de samenwerking met de grensregio's te versterken.

De tweede dag begon met een paneldiscussie over de beschikbaarheid en uitwisseling van statistische data en andere technische uitdagingen. De conferentie werd afgesloten met een inventarisatie van de politieke taken, die binnenkort door de Euregio's langs de Duitse grenzen worden afgestemd en gezamenlijk worden opgepakt. Deze taken hebben vooral betrekking op de verdere coördinatie op het gebied van thuiswerken en de ontwikkeling van nieuwe netwerken tussen de Duitse grensregio's.

Besluitvoorstel:

Ter kennisneming

Presentaties over Human Capital Agenda en de regiodeal van de GMR

Gelijktijdig met de vergadering van de commissie voor economische aangelegenheden vindt op kasteel Wijchen de vergadering van het Algemeen Bestuur van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen plaats.

Er is een kennismaking- en netwerkmoment ingepland met de leden van het Algemeen Bestuur van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen en de leden van de commissie voor economische aangelegenheden. Hubert Bruls zal als voorzitter van de GMR en ERW en kort welkomstwoord spreken.

Aansluitend worden de leden van de commissie voor economische aangelegenheden over de de Human Capital Agenda van de GMR en de regiodeal geïnformeerd.

Info: Groene Metropool Regio

De Groene Metropoolregio is sinds 1 januari 2021 de opvolger van de Regio Arnhem-Nijmegen

Tot de Groene Metropoolregio behoren [achttien gemeenten](#).

Deze gemeenten werken samen aan de koers van de regio. De uitdaging is hoe om te gaan met groei van wonen, werken en mobiliteit. Op zo'n manier dat een balans kan worden gevonden tussen levendige stedelijkheid en ontspannen leefkwaliteit: groene groei.

Er wordt samengewerkt aan vijf belangrijke en urgente maatschappelijke opgaven. De focus ligt op het fysieke domein: woningbouw, circulariteit, economie en mobiliteit. Maar ook samenwerking op het gebied van cultuur en toerisme is een aandachtsveld. Met als doel het realiseren van groei én het versterken van het groene karakter van deze bijzondere regio.